

Til: Utvalget

Dato: 23.1.2016

Fra: Sekretariatet

Saksnr.: 9-8

1 Sak 9-8 Fagfornyelsen, evalueringen og veien videre

Evalueringen av fagfornyelsen viser styrker og utfordringer ved dagens læreplanverk (LK20). På bakgrunn av evalueringen bør utvalget vurdere endringer som kan gjøre læreplanene til bedre verktøy for lærerne og møte behovene i framtidens fellesskole. Utvalget må da også vurdere fordeler og ulemper ved å endre læreplanverket (LK20).

Det kan gjøres endringer på kort og lang sikt. Utvalget må både se på behov for endringer i selve læreplantekstene og tiltak som setter skolene bedre i stand til å ta læreplanene i bruk. I dette notatet vurderer vi i hovedsak endringer i selve læreplantekstene.

Notatet beskriver noen forslag til endringer som kan gjøres på kort sikt innenfor dagens læreplanmodell for blant annet å redusere kompleksitet, tydeliggjøre innhold og styrke bestemte tema i læreplanene. Dette handler både om endringer i «Om faget»-tekstene og endringer i kompetansemålene. Sekretariatet drøfter også behov for endringer på lang sikt, som vil ha større konsekvenser for læreplanmodellen.

Utvalget må være tydelige på hva dere ønsker å oppnå med eventuelle endringer i læreplanverket og vurdere dette opp mot omkostningene som endringene vil medføre. Dere har til nå diskutert ulike tema og områder dere mener bør prioriteres i framtidens fellesskole. Endringer i læreplanverket er et av flere virkemidler utvalget kan bruke for å styrke for å disse temaene og områdene.

Sekretariatet har i arbeidet med dette notatet hatt dialog med enkelte forskere, lokale skolemyndigheter og organisasjoner, som har gitt innspill og kommentarer. Utvalget har også fått verdifulle tilbakemeldinger fra de regionale møtene, skriftlige innspill via nettsiden og fra møter med organisasjonene.

Notatet er litt teknisk i formen og beskriver helt konkrete forslag til løsninger som utvalget kan vurdere. Men, utvalget må også ta stilling til hvilket strategisk nivå dere vil omtale eventuelle endringsforslag i læreplanene på.

2 Innledning

På møte nr. 7 la sekretariatet fram et første notat om læreplanverket (LK20) og viste på et overordnet nivå styrker og utfordringer ved dagens læreplanmodell. Vi viste også noen retningsvalg som utvalget kan vurdere dersom dere ønsker å endre på dagens læreplaner.

Utvalget ga tilbakemelding om at dere i utgangspunktet ønsker å beholde kompetansebaserte læreplaner, men også vurdere endringer når dere får de endelige rapportene fra evalueringen av fagfornyelsen. I tillegg påpekte dere at det kan være områder utvalget ønsker å styrke i lys av utviklingstrekkene dere beskriver. Utvalget pekte for eksempel på at dere vil utforske hvordan det i større grad kan legges til rette for kunnskapselementer og leseglede, i tillegg til sosiale og emosjonelle ferdigheter.

Nå er sluttrapportene fra evalueringen publisert, og dette notatet gir en oversikt over noen viktige funn fra evalueringen. Vi drøfter hva dette kunnskapsgrunnlaget har å si for utvalgets arbeid, og foreslår noen anbefalinger som utvalget kan ta stilling til.

3 Om læreplanverket for fagfornyelsen LK20

Før vi går inn i evalueringen, vil vi kort minne om målet for fagfornyelsen, hvordan læreplanverket (LK20) ble utviklet og hvordan det er utformet. Dette er også grundig beskrevet i notat 7-7a.

Fagfornyelsen (LK20) ble utviklet på bakgrunn av evalueringer som viste at Kunnskapsløftet (LK06) var for omfattende, lite sammenhengende og dårlig tilpasset dybdelæring. Fagfornyelsen var en bred og involverende prosess som gikk over flere år. Myndighetene fikk over 20 000 innspill til arbeidet, og mer enn 200 fagpersoner og lærere bidro direkte i arbeidet. En referansegruppe med lærerorganisasjoner, skoleledere, KS, lærerutdanning, Elevorganisasjonen og Sametinget hadde stor betydning for involvering og forankring underveis i fagfornyelsen. Læreplanene ble fastsatt i 2019 og innført fra skoleåret 2020/2021. Læreplanverket LK20 og LK20 samisk består av over 400 læreplaner.

Fagfornyelsen skulle bidra til et verdiløft i skolen og til at elevene kunne utvikle kompetanse for fremtiden. Det ble innført tre tverrfaglige temaer i læreplanverket; demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring. Disse temaene er sentrale samfunnsutfordringer som skulle stå seg over tid og hvor det gir en merverdi å belyse utfordringene fra ulike faglige perspektiver. Læreplanene skulle bli mindre omfangsrike og ha bedre sammenheng. De skulle legge til rette for dybdelæring, og gi en tydeligere retning for innholdet i opplæringen. Læreplanene skulle også gi lokalt handlingsrom slik at opplæringen blant annet kunne tilpasses både elevgrupper og lokale forhold.

Læreplanverket er forskrift til opplæringsloven og legger rammene for innholdet i skolen. Dagens læreplanverk består av Overordnet del, som utdyper verdigrunnlaget i formålsparagrafen, og læreplaner for fag. Innledningsvis i hver læreplan ligger en tekst under overskriften «Om faget». Denne beskriver fagets relevans og sentrale verdier, fagets kjerneelementer og tekster om hvordan grunnleggende ferdigheter og tverrfaglige

tema skal ivaretas i faget. Så følger kompetansemålene for de ulike trinnene etterfulgt av en tekst om underveisvurdering.

Se eksempel fra læreplan i [norsk](#):

Læreplan i norsk (NOR01-07)

 Språk | Last ned | Del

 Til overordnet del

Om faget

[Fagets relevans og sentrale verdier](#)

[Kjerneelementer](#)

[Tverrfaglige temaer](#)

[Grunnleggende ferdigheter](#)

Kompetansemål og vurdering

[2. trinn](#)

[4. trinn](#)

[7. trinn](#)

[10. trinn](#)

[Vg2 yrkesfag](#)

[Vg1 studieforberevende](#)

[Vg2 studieforberevende](#)

[Vg3 studieforberevende](#)

[Vg3 påbygg](#)

[Vurderingsordning](#)

Planleggingsverktøy

[Logg inn](#)

[Hva er dette?](#)

Støtte til læreplanen

Ressurser for faget

[Kort om norsk](#)

[Kartleggingsverktøy i grunnleggende norsk](#)

[Kjennetegn på måloppnåelse](#)

[Aktuelle nettsteder – norsk](#)

Ressurser for alle fag

[Innhold og sammenhenger i læreplaner for fag](#)

[Praksisreisen: Inspirasjon fra skolars arbeid med læreplanverket](#)

[Overgang til opplæringsloven av 2024](#)

4 Hva viser evalueringen?

Som beskrevet i notat 7-7a har fagfornyelsen blitt evaluert i perioden 2020-2025. Evalueringen er ledet av et uavhengig programstyre, og gjennomført av fire ulike delprosjekter fra UiO og USN. Evalueringen er svært omfattende, med over 30 publiserte rapporter. Det er krevende å presentere evalueringen i sin bredde, og vi har i dette notatet måttet gjøre et utvalg av det vi oppfatter som de viktigste funnene for utvalgets videre arbeid. Hvert enkelt prosjekt har oppsummert sine vurderinger og anbefalinger i sluttrapportene. Udir har også laget en samlet oppsummering som vi legger ved som vedlegg til dette notatet.

Her er noen funn fra hvert av de fire prosjektene:

4.1 UiO EVA2020: Intensjoner, prosesser og praksiser

Prosjektet fra UiO er det største delprosjektet i evalueringen (Furberg et al., 2026). Sluttrapporten beskriver først konteksten for fagfornyelsen, og viser hvordan andre hendelser og prosesser har påvirket innføringen av de nye læreplanene og evalueringen. Forskerne peker særlig på den globale pandemien, ny opplæringslov, kommunereform,

skolenedleggelser, inntog av KI, gjennomgang av kvalitetsvurderingssystemet og nedgangen på internasjonale undersøkelser.

Forskerne fra UiO vurderer at læreplanenes komposisjon gjør at skoler/lærere legger mer vekt på kompetansemålene enn de innledende tekstene «Om faget». De peker på at antall kompetansemål ble redusert, men også at formuleringene av kompetansemålene er blitt mer generelle.

De innledende tekstene i læreplanene (Om faget) beskriver blant annet kjerneelementene, verdiene og de tverrfaglige temaene. UiO mener koblingen mellom kompetansemålene og Om faget-tekstene er uklare. Dette mener videre at denne uklare koblingen forsterkes av den digitale læreplanvisningen.

UiO vurderer at læreplanverkets komposisjon ikke har bidratt til å styrke det faglige innholdet, og at kjerneelementene og de tverrfaglige temaene ikke bidrar godt nok i arbeidet med kompetansemålene. Kompetansemålene står fortsatt sterkt i lærernes praksis, og det er variasjon blant lærerne i hvordan de oppfatter det store handlingsrommet. Lærerne er stort sett positive til hvordan kompetansemålene i LK20 åpner for stort fortolkningsrom og profesjonell dømmekraft, men samtidig skaper åpne mål også usikkerhet om handlingsrommet brukes på rett måte.

Evalueringen peker på at de tverrfaglige temaene løfter fram samfunnsutfordringer som er komplekse og som krever kunnskap og innsikt som er nødvendig for å «håndtere verden og egne liv». Forskerne mener det er en litt uklar beskrivelse av samfunnsutfordringene, og at vekten legges mest på at elevene skal utvikle en bevissthet om temaene.

De tverrfaglige temaene er positivt mottatt av lærere og elever. Lærerne opplever at de stimulerer samarbeid på tvers, og de involverer elevene i arbeidet. Undervisningen i de tverrfaglige temaene tar ofte utgangspunkt i elevenes hverdagserfaringer, og løftes i for liten grad opp til mer generelle samfunnsbetraktninger. Konfliktstoffet i de tverrfaglige temaene tematiseres i liten grad.

UiO mener at fellesverdiene fra formålsparagrafen, som er respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet gjennomgikk en modifisering mot en individorientering i arbeidet med å utvikle *Overordnet del*, og at disse fellesverdiene er lite synlige i læreplantekstene for fag. De mener derfor at verdiløftet har fått en slags praksis- og individorientering.

UiO vurderer at de digitale støtteressursene i den digitale visningen av læreplanen medfører et dilemma mellom støtte og styring. Støtteressursene er utviklet til hjelp i læreplanarbeidet. Men fordi det kan være utydelig i den digitale visningen hvor grensen går mellom læreplan (forskrift) og veiledningsmaterieell, kan støttematerialet oppfattes som mer styrende enn det er ment å være.

Til slutt trekker UiO også fram den store elevgruppen med lav motivasjon og lav trivsel. Lærerne melder om at stadig flere elever ikke fungerer sosialt i klassen. Det er også flere som føler seg utrygge i klassemiljøet.

4.2 USN EvaFag: Praksisendringer i fag og i klasserom

Det andre store prosjektet i evalueringen fra USN ser på endringer etter fagfornyelsen i fire fag på barnetrinnet; engelsk, matematikk, musikk og samfunnsfag (Bergsgard et al., 2026).

Rapporten viser en overveiende positiv vurdering av innholdet i, og implementering av LK20. USN vurderer at intensjonene i LK20 i hovedsak er fulgt opp. Det er faglig handlingsrom, mer tematisk og prosessorientert undervisning, mer praktisk tilnærming og mer elevaktive arbeidsformer. Samtidig finner USN at gjennomføringen mellom skoler og mellom kommuner varierer. USN peker på at tydelig forankring, kapasitet og sterk skoleledelse og profesjonsfelleskap er viktig for gjennomføring av LK20. Skoler med svake strukturer lykkes ikke like godt som skoler med sterkere strukturer.

I matematikkfaget ser forskerne at utforsking, muntlighet og ulike representasjoner har fått større plass, men lærerne opplever at det er krevende å vurdere utforskende arbeid. I arbeid med tverrfaglige tema finner forskerne at det blir spenninger mellom behov for tverrfaglig arbeid og behov for å prioritere at elevene utvikler grunnleggende matematiske ferdigheter.

I samfunnsfag ses økt vekt på samtid og tverrfaglige perspektiver som både hensiktsmessig og utfordrende. Det skaper relevans, men forskerne finner en bekymring for at dette svekker elevenes felles historiske referanseramme. Noen uttrykker også usikkerhet om kompetansemålene dekker fagets bredde.

I engelsk mener mange lærere at de jobber bredt med hele LK20 gjennom kompetansemålene. Tid er den største begrensningen for implementering av læreplanen.

Musikkfaget har fått en klarere praktisk dreining i tråd med fagets tradisjon, og musikk lærerne er blant de mest positive til LK20. Realisering av praktisk arbeid avhenger imidlertid av tid, utstyr og egnede rom.

USN mener det er rom for å styrke sammenhengen i læreplanverket. Verdigrunnlaget er godt kjent, men det er i liten grad koblet til arbeidet med læreplaner for fag. På skolene jobber de gjerne med *Overordnet del* på siden av fagene.

Læreplanene med færre og mer åpne kompetansemål gir profesjonelt handlingsrom, autonomi, rom for lokal tilpasning og tverrfaglighet. Dette opplever skoler og lærere som positivt, men det er samtidig et krevende fortolkningsarbeid og mange lærere ønsker klarere rammer og spesifikke mål.

USN finner at dybdelæringsbegrepet forstås på ulike måter i praksisfeltet, selv om lærere rapporterer høy begrepsforståelse. Mange rapporterer om for liten tid til dybdelæring i hverdagen.

Skolene jobber stort sett bra med de tverrfaglige temaene i fagene, men det varierer noe mellom fagene. Skolene organiserer arbeidet gjennom temauker, prosjektperioder eller uformelt samarbeid. Flere mener også de har for liten tid til tverrfaglig arbeid.

Mange lærere opplever at elevene har varierte forutsetninger for å ivareta intensjonene i LK20 og forventninger til en mer aktiv elevrolle. USN stiller spørsmål om læreplanen er godt nok tilpasset alle elever – er elevrollen for ambisiøs?

USN kommer ikke med forslag om å gjøre endringer i læreplanverket, med unntak av å tydeliggjøre kjerneelement i noen fag. USN peker heller på å at det er behov for gode veiledninger og støtteressurser til å støtte arbeidet med områder av læreplanen som ikke er godt forstått og implementert. De mener også at det er behov for videreutdanning og å styrke profesjonsfellesskapene.

4.3 UiO EDUCATE: Fagfornyelsen i fag

Prosjektet fra UiO evaluerer fagfornyelsen i ulike fag og ser spesielt på temaene livsmestring, utforskning og digital kompetanse (Brevik et al., 2026).

Forskerne mener deres klasseromsobservasjoner tyder på at innføringen av læreplanverket LK20 har ført til praksisendringer. I de aller fleste klasserommene de observerte var livsmestring, utforskning og digital kompetanse inkludert i undervisningen.

De observerte aktive elever som medvirker i undervisningen og som ikke bare sitter foran skjerm. Elevene rapporterte at de var fornøyde med den personlige og faglige støtten de fikk fra lærerne.

Overordnet konkluderer UiO med at lærerne ivaretar intensjonene i LK20 for livsmestring, utforskning, digital kompetanse og algoritmisk tenkning, og omsetter intensjonene i praksis i fagene.

UiO observerer store forskjeller i elevenes digitale kompetanse. Mange elever kan håndtere avanserte verktøy som KI og multimodalitet, men samtidig mangle helt grunnleggende digitale ferdigheter. Når lærerne underviser om digitale ferdigheter avgrenses temaet digital dømmekraft til å hovedsakelig handle om kildekritikk. Diskusjoner om personvern, digital samhandling, etikk og algoritmer blir sjelden tatt opp eksplisitt i undervisningen

Lærere opplever temaet livsmestring som relevant, men at teamet også er uklart og de etterlyser felles forståelse. Undervisningen i livsmestring knyttes til faget det undervises i, og knyttes i liten grad til elevenes egne liv.

Programmering forekom sjelden i undervisningen og lærerne sa selv at de manglet helt grunnleggende programmeringskompetanse. Mange lærere er usikre på hva algoritmisk tenkning innebærer.

4.4 USN EvaPE: Praktiske og estetiske fag

USN har gjennomført et prosjekt i evalueringen som har sett spesielt på de praktiske og estetiske fagene; kroppsøving, kunst og håndverk, mat og helse, og musikk (Borgen et al., 2026).

Elevene liker de praktisk-estetiske fagene og oppfatter disse fagene som noe annet enn teorifag. De synes det er positivt at de får være i bevegelse og at det brukes lite digitale verktøy.

Fagene oppfattes forskjellig fra barnetrinn til ungdomstrinn, og det er uklar progresjon mellom trinnene. USN peker på at vurderingspraksis ikke er i tråd med LK20, ettersom

elevene vurderes på innsats, holdning og deltakelse. Faglige begrunnelser for vurdering er lite synlige for elevene.

USN vurderer at de praktiske og estetiske fagene møter fagfornyelsen og læreplanverket LK20 med stabile trekk basert på tradisjoner og egenart i fagene. De praktiske og estetiske fagene står i spenn mellom fagenes egenart og fagkonsentrasjon på den ene siden, og på den andre siden ønske om mer fagintegrasjon i en mer tverrfaglig skole. I denne spenningen legger lærerne i de praktiske og estetiske fagene mest vekt på fagenes egenart. I evalueringen finner forskerne få eksempler på at de praktiske og estetiske fagene inngår i tverrfaglighet og integrasjon med andre fag.

5 Hva vil utvalget foreslå?

På møte nr. 7 startet utvalget diskusjonene om det er behov for å gjøre endringer i læreplanene, både på bakgrunn av evalueringen og ut fra mandatet dere er satt til å besvare. Notat 7.7a har en lengre framstilling av argumenter for og mot endringer, som utvalget også diskuterte på møtet. Utvalget må ta stilling til fordeler og ulemper ved å endre læreplanverket. Utvalget må også vurdere fordeler og ulemper ved et 0-alternativ, som innebærer at dere ikke foreslår endringer i læreplanene, men heller lar de få tid til å virke.

Læreplanverket styrer overordnet hva elevene skal lære i skolen og læreplanene er viktige verktøy for lærerne. Det er naturlig at utvalget som blant annet skal se på hva barn og unge trenger å lære for å leve gode liv i framtidens samfunn, også vurderer om det er behov for endringer i læreplanene i lys av utviklingstrekkene.

Å utvikle nye lærerplaner, eller endre dem, er et omfattende arbeid. Dette er store samarbeidsprosesser som krever tid og kapasitet fra alle nivåer i skolen. UiO trekker fram at den brede prosessen rundt fagfornyelsen bidro til å skape oppslutning og forståelse for intensjonene i LK20. De anbefaler bred involvering også i senere læreplanprosesser (Furberg et al., 2026). Større læreplanendringer krever ny kompetanse og ny læreplanforståelse i alle deler av sektor. Å endre læreplaner er også kostbart. Det kan for eksempel skape behov for nye læremidler. Eventuelle endringer i læreplanverket må utredes og begrunnes godt.

Utvalget har fått tydelige tilbakemeldinger om at skolene ønsker mer tid og ro til å ta læreplanene i bruk. Lærere og skoleledere har behov for å jobbe kollektivt og langsiktig med målsettingene i LK20. Evalueringen viser også at lærere og skoleledere er fornøyde med læreplanene og at det fremdeles er oppslutning rundt fagfornyelsen (Bergsgard et al., 2026).

Dersom utvalget vurderer at det er behov for å endre læreplanene, mener sekretariatet det kan være klokt å dele eventuelle endringer inn i det som kan gjøres på *kort* sikt og det som bør gjøres på *lengre* sikt. Noen endringer er enklere å sette i verk, mens andre vil ha større konsekvenser og vil kreve mer prosess.

Utvalget bør skille mellom behov for endringer *i selve læreplantekstene* og tiltak og endringer som setter skolene og lærerne bedre i stand til å ta læreplanene *i bruk*. Evalueringen viser for eksempel hvor viktig det er med god skoleledelse og velfungerende profesjonsfellesskap på skolene (Bergsgard et al., 2026). Styrking av skoleledelse, lærerrollen og profesjonsfellesskapet behandles i egne notater. I det

videre legger vi i dette notatet først og fremst vekt på endringer i selve læreplantekstene, og ikke på støtten til å ta læreplanene i bruk. Det handler altså i hovedsak om læreplanenes struktur, komposisjon og innhold.

Det er også viktig for utvalget å vite at det allerede er satt i gang flere endringer knyttet til læreplanverket. Det skal for eksempel lages veiledende innholdslistor til fagene norsk, samfunnsfag, KRLE, mat og helse, musikk og kunst og håndverk, for å støtte skolene i valg av konkret innhold¹. En revidert versjon av læreplanen i matematikk er sendt på høring², og det er vedtatt en ny struktur på matematikkfaget i videregående³.

5.1 Endringer på kort sikt som utvalget kan vurdere

En forutsetning for endringer på kort sikt kan fra utvalgets side være at de må gjøres innenfor dagens læreplanmodell, og at det heller ikke skal være behov for helt nye læremidler eller store kompetansetiltak. Samtidig må vi ikke underkjenne at selv små endringer vil kreve noe kapasitet i form av for eksempel utvikling, implementering og samarbeid med partene i skolen.

Det overordnede målet med alle endringer må være at læreplanene skal bli bedre verktøy for lærerne.

Med bakgrunn i evalueringen og utvalgets vurderinger kan utvalget foreslå endringer som på kort sikt for eksempel skal:

- Redusere kompleksiteten i læreplanverket
- Tydeliggjøre det faglige innholdet i læreplanene
- Styrke verdiløftet
- Tydeliggjøre de tverrfaglige temaene
- Løfte sentrale tema utvalget er spesielt opptatt av, som grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning, sosioemosjonelle ferdigheter og andre utvalgte tema

Sekretariatet vurderer foreløpig at det er mulig å gjøre konkrete endringer innenfor dagens læreplanmodell som møter flere av disse ambisjonene. Utvalget må vurdere hvor konkrete anbefalinger dere mener det er hensiktsmessig å beskrive i utredningen. Under følger noen konkrete forslag til endringer som utvalget kan vurdere.

5.1.1 Revidere «Om faget»-tekstene

Alle læreplaner starter i dag med tekster som beskriver fagets relevans og verdier, kjerneelementer, tverrfaglige tema og grunnleggende ferdigheter. Dette omtales som «Om faget»-tekster.

---

¹ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/skal-utvikle-innholdslistor-til-norsk-skole/id3118049/>

² <https://www.udir.no/om-udir/hoyringar/#/3731>

³ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/endringer/nye-matematikkfag-s-fagene-erstattes/>

UiO trekker fram endringer i «Om faget»-tekstene som et av flere råd til hvordan læreplanene kan forbedres for å gjøre dem til bedre verktøy for lærerne (Furberg et al., 2026).

Det kan gjøres endringer i disse tekstene for å bidra til å redusere kompleksitet og tydeliggjøre innhold. Det kan også åpnes for litt lengre tekster om faget enn i dag, og tekstene kan bli mer alderstilpasset. Dette kan bidra til å redusere behovet for støttemateriell på siden av forskriften (læreplanene).

Vurdere å endre kjerneelementene

Dagens kjerneelementtekster inngår i «Om faget»-tekstene. Kjerneelementene skal beskrive det viktigste innholdet i fagene. De skal bidra til å ramme inn og gi en forståelse av hva som er helheten i faget. Kjerneelementene skal brukes og forstås i sammenheng med de andre delene av læreplanen.⁴

Rapportene fra UiO og USN har vist at tekstene som beskriver kjerneelementene har fått en uklar funksjon i læreplanene (Bergsgard et al., 2026; Furberg et al., 2026).

Kjerneelementene skulle bidra til tydeligere prioriteringer og synliggjøre hva som er det viktigste elevene skal lære i fagene. Evalueringen tyder på at kjerneelementene ikke spiller den rollen de er tiltenkt.

Utvalget kan vurdere om kjerneelementene bør erstattes av en annen type tekst, som gir mer støtte til lærerne enn dagens kjerneelementer gjør. En slik tekst kunne samlet flere av tekstelementene i dagens «Om faget»-tekster under en tydeligere tittel, som for eksempel «Mål for undervisningen».

I dag uttrykker kompetansemålene hva elevene skal kunne etter endt opplæring på bestemte trinn. Kompetansemålene er rettet mot enkeltelever og de skal legges til rette for vurdering i faget. En mer generell tekst om «Mål for undervisningen» kunne rettet seg mot alt det som skjer i undervisningen som ikke handler om at eleven skal vise en målbar kompetanse. Dette gir rom for å løfte fram innhold og aktiviteter som ikke skal måles og vurderes.

Teksten om «Mål for undervisningen» kunne tydeliggjort noen innholdskomponenter som sier hva elevene skal lære om. Det bør ikke være for mange innholdskomponenter i hvert fag, og arbeidet med disse innholdskomponentene kan gjerne bygge videre på det arbeidet Udir nå gjør med å lage veiledende innholdslister. Det bør komme tydelig fram at dette er innhold alle elever skal møte, men at det ikke er en fullstendig liste over alt innhold i faget. Innholdskomponentene må leses i sammenheng med kompetansemålene.

Utvalget har også diskutert behovet for å styrke noen tema/innhold som blir spesielt viktige i møte med de utviklingstrekkene som beskrives i utredningen. Disse temaene/innholdet kunne også inngå i den innholdsforsterkede delen i «Mål for undervisningen».

I dag er «kunnskap om terrorhandlingen 22. juli» beskrevet i tverrfaglig tema i samfunnsfag som eksempel på konkret innhold som alle elever skal lære noe om. Det er mulig å tenke seg liknende løsninger i andre fag, hvor innhold beskrives i det som i dag er

---

⁴ <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/stotte/kjerneelementene/>

«Om faget», men i en ny form som beskriver «Mål for undervisningen». Innholdskomponentene kan formuleres som «skal» eller «bør».

Teksten «Mål for undervisningen» kunne også omtale dybdelæring, beskrevet hvilke erfaringer og opplevelser elevene skal få gjennom arbeidet med faget og hvordan opplæringen på det aktuelle trinnet kan/skal støtte elevens sosiale- og emosjonelle utvikling. Den kunne også tatt inn i seg en revidert versjon av dagens vurderingstekster.

Vurdere å alderstilpasse tekstene og justere tverrfaglige tema

I tillegg til å erstatte kjerneelementene med «Mål for undervisningen», kan beskrivelser i det som er dagens «Om faget»-tekster alderstilpasses og knyttes tettere til de trinnene vi har kompetansemål på. På den måten får man fram progresjonen i faget tydeligere enn i dag. For eksempel kan beskrivelsene av de tverrfaglige temaene alderstilpasses slik at de følger hovedtrinnene i læreplanverket. Dette kunne bidratt til å tydeliggjøre de tverrfaglige temaene, og utdype om forholdet mellom fagkonsentrasjon og fagintegrasjon, som UiO peker på i sin evaluering (Furberg et al., 2026).

Vurdere endringer i omtale av verdier

Som en del av endringer i «Om faget»-tekstene, kan også beskrivelsene av fagets verdier gjennomgå og vurderes med sikte på å revitalisere verdiløftet. UiO har pekt på at fellesverdiene fra formålsparagrafen er lite synlige i verdibeskrivelsen i fagene, og at beskrivelsen av verdier har fått en individretting. De anbefaler å ta ut beskrivelse av verdier i avsnittet fra «Om faget» som beskriver «fagets relevans og sentrale verdier» (Furberg et al., 2026).

Sekretariatet er usikre på om denne løsningen vil bidra til å styrke verdiene i læreplanverket og bidra til å realisere verdiløftet. Det er også flere eksempler på at fellesverdiene er godt beskrevet i fag. For å bidra til å løfte verdiene i skolen kan det være hensiktsmessig å gjennomgå måten verdiene er skrevet på og vurdere om disse kan styrkes på andre måter.

Vurdere endringer i omtalen av grunnleggende ferdigheter

I dag beskriver læreplanene fem grunnleggende ferdigheter: Lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter. Dersom utvalget vurderer at lesing, skriving og regning bør prioriteres høyere enn i dag, kan dere for eksempel vurdere om noen grunnleggende ferdigheter skulle prioriteres tydeligere i bestemte fag, og/eller om vi fortsatt skal ha alle fem ferdighetene.

5.1.2 Tydeliggjøre kompetansemålene

UiOs evaluering peker på at selv om antall kompetansemål ble redusert i fagfornyelsen, så har målene blitt mer overordnede og gir mindre retning for valg av innhold (Furberg et al., 2026). Mange lærere er fornøyde med åpne kompetansemål, men det skaper også en usikkerhet om handlingsrommet brukes på riktig måte. Utvalget bør vurdere om det er behov for å endre i kompetansemålene for å møte ambisjonene som beskrevet i 5.1. Endringer i selve kompetansemålene vil trolig ha større konsekvenser enn endringer i

«Om faget»- tekstene, siden kompetansemålene i dag er så styrende for undervisningen som UiO og USN beskriver. Store endringer i kompetansemål kan for eksempel kreve kostbare endringer i læremidlene.

Utvalget kan vurdere ulike tilnærminger til kompetansemålene:

1. I hovedsak beholde dagens kompetansemål og bruke endringer i «Om faget» til å nå målene om tydeligere innhold, redusert kompleksitet, verdiløft osv. (som beskrevet over). Men, eventuelt også ha en overordnet språklig gjennomgang for å forbedre klarheter.
2. Gjennomgå dagens kompetansemål etter endringer av «Om faget»-tekstene med sikte på å skape bedre sammenheng mellom de to tekstdelene, og justere på kompetansemål som åpenbart ikke fungerer etter hensikten
3. Åpne opp for flere typer kompetansemål, ved for eksempel bruke flere typer verb enn i dag og/eller åpne for mer konkret innholdsbeskrivelser i kompetansemålene.

Utvalget må vurdere hvor langt dere ønsker å gå i å foreslå endringer i kompetansemålene, og se dette i sammenheng med eventuelle endringer i «Om faget». Sekretariatet kan utdype konsekvenser av endringer i kompetansemålene på møte nr. 9.

5.2 Endringer på lang sikt som utvalget kan vurdere

Som vist over kan det være klokt å tenke endringer på kort og lang sikt. Store endringer i læreplaner krever svært mye tid og ressurser både av skoler, organisasjoner og myndigheter. Slike større endringsprosesser forutsetter oppslutning og legitimitet, særlig blant de som jobber i skolen. Samtidig er det ikke urimelig at styringsdokumentene for skolens innhold med jevne mellomrom vurderes og endres slik at de svarer til samfunnets behov og fungerer som gode verktøy for lærerne og skolene.

5.2.1 Gjennomgang av læreplanmodellen

UiO beskriver hvordan den internasjonale og nasjonale læreplandebatten har utviklet seg samtidig med innføringen av kunnskapsløftet og fagfornyelsen. Som vist i notat 7-7a er det grovt sett to hovedmodeller innenfor læreplaner; innholdsbaserte- og kompetansebaserte læreplaner.

En innholdsbasert læreplan vil ofte gi en mer detaljert beskrivelse av hva eleven skal lære om, arbeide med eller gjøre. En kompetansebasert læreplan beskriver ikke hva elevene skal gjøre eller lære om, men har mål for hva eleven skal ha lært og hva slags kompetanse eleven skal oppnå etter endt opplæring.

I Norge gikk vi over til en kompetansebasert læreplanmodell med Kunnskapsløftet i 2006. Dette gjorde også mange andre land vi vanligvis sammenlikner oss med. UiO viser at det utover på 2000-tallet har kommet mer forskningslitteratur som utfordrer sider ved den kompetansebaserte modellen. De viser bant annet til boken *Developing Curriculum for Deep Thinking* som beskriver *Knowledge-rich curriculum* som er en læreplanmodell hvor systematisk kunnskapsbygging står i sentrum (Surma et al., 2025). UiO viser også

til den offentlige debatten om læreplanene hvor enkelte lærerutdannere har etterlyst tydeligere innholdsorientering i læreplanene.⁵ Danmark og Sverige er i gang med å utvikle nye læreplaner som ikke er kompetansebaserte. UiO anbefaler at det på et overordnet nivå foretas en vurdering av dagens kompetansebaserte læreplanmodell (Furberg et al., 2026).

Som vist over er læreplanverket svært omfattende, og større endringer i læreplanmodellen vil kreve tid og ressurser slik at det kan gjennomføres grundige prosesser. Det finnes ingen ideell læreplan, og det er fordeler og ulemper knyttet til både innholdsbaserte- og kompetansebaserte læreplanmodeller. Overgang til innholdsbaserte læreplaner kan løse noen problemer, samtidig som de kan skape nye. Det må alltid være et kritisk blick på hvor godt den gjeldende læreplanmodellen fungerer. De mulige endringene som trekkes fram for utvalget i del 5.1, vil dra dagens læreplanverk mer i retning av en hybridmodell.

Evalueringen tyder på at noen lærere ønsker mer konkrete beskrivelser av innhold og tydeligere rammer for undervisningen, mens andre er fornøyde med det profesjonelle handlingsrommet. Læreplanverket oppleves som komplekst. Samtidig viser tilbakemeldingene utvalget har fått fra skoleledere, lærere, skoleeiere og deres organisasjoner at det foreløpig ikke et klart ønske om å bruke den tiden og de ressursene som kreves for å innføre en ny læreplanmodell nå. Evalueringen av fagfornyelsen støtter dette inntrykket. Det er mange lærere og skoleledere som ønsker mer tid til å jobbe med læreplanene og ta dem i bruk. Innføringen av nye læreplaner ble også rammet av pandemien og de har ikke virket i spesielt lang tid.

En ny læreplanmodell vil kreve mye kompetanseutvikling, særlig blant alle de lærerne som har jobbet med kompetansebaserte læreplaner siden de ble innført i 2006. Det vil trolig også kreve nye læremidler.

Det er et åpent spørsmål om en ny læreplanmodell vil svare på utfordringene for framtidens fellesskole. Utvalget bør vurdere argumenter for og mot innføringen av en ny læreplanmodell. Utvalget bør også ta utgangspunkt i samfunnstrekk og utfordringer, og vurdere hvilken modell de da mener støtter best opp om en ønsket utvikling.

En løsning kan være å legge til rette for en bred prosess om innretningen på fellesskolens læreplanverk og utrede om dagens kompetansebaserte læreplanmodell bidrar til å realisere fellesskolens brede samfunnsmandat. En slik prosess må inkludere partene, lærerne, skoleledere, skoleeiere og andre sentrale aktører. Den må være kunnskapsbasert og få fram et felles kunnskapsgrunnlag om fordeler og ulemper med ulike læreplanmodeller.

6 Vurdering og tilbakemelding

Vi ber utvalget drøfte og ta stilling til hvordan dere vurderer behovet for endringer i læreplanverket i lys av evalueringen av fagfornyelsen og utvalgets oppdrag om å styrke fellesskolen.

---

⁵ <https://klassekampen.no/artikkel/2024-10-31/kunnskapslos-kompetanse>

Det er viktig at dere er tydelige på hva dere ønsker å oppnå med en eventuell endring i læreplanverket og vurderer det opp mot omkostningene endringer faktisk har. På bakgrunn av utviklingstrekkene og mandatet om å styrke fellesskolen må dere identifisere tema og områder som bør prioriteres, og deretter vurdere om endringer i læreplanverket kan være et av flere tiltak for å nå målsettingene for framtidens fellesskole.

Referanser

- Bergsgard, N. A., Alvestad, K. C., Burner, T., Gustavsen, T. S., Husebø, Ø., Kacerja, S., Møller, G., Ruud, L. C. & Salvesen, G. S. (2026). *Fornyelse og fordypning Evaluering av innføringen av LK20 i fire fag på barnetrinnet. Sluttrapport EvaFag 2025*. Universitetet i Sørøst-Norge. <https://nva.sikt.no/registration/019bf921c843-aec153f4-f4e2-4bfb-a4dc-6425918a54da>
- Borgen, J. S., Randers-Pehrson, A., Rimstad, Å., Bergsland, J. E., Bottolfs, M., Hellenes, O., Husebø, Ø., Murtnes, Å., Ouff, S. M., Thorrud, S., Strøm, I. T. & Weum, K. B. (2026). *Evaluering av fagfornyelsen i de praktiske og estetiske fagene i LK20. Sluttrapport*. Universitetet i Sørøst-Norge. <https://nva.sikt.no/registration/019bf9606382-28d4f527-0e5a-4f0b-8206-c0bf671ccf5f>
- Brevik, L. M., Gudmundsdottir, G. B., Mathé, N. E. H., Stovner, R. B., Magnusson, C. G., Dodou, K., Hatlevik, O. E. & Isaksen, A. (2026). *På fagenes premisser: EDUCATE sluttrapport. Evaluering av LK20 i fagene på trinn 4-13: livsmestring, digital kompetanse og algoritmisk tenkning. Sluttrapport*. Institutt for lærerutdanning og skoleforskning, Universitetet i Oslo. [https://www.uv.uio.no/ils/forskning/prosjekter/educate/rapporter/brevik-et-al-\(2026\)-educate-sluttrapport.pdf](https://www.uv.uio.no/ils/forskning/prosjekter/educate/rapporter/brevik-et-al-(2026)-educate-sluttrapport.pdf)
- Furberg, A., Karseth, B., Gunnulfsen, A. E., Brandmo, C., Olsen, R. V., Silseth, K., Kvamme, O. A., Ottesen, E. & Lund, A. (2026). *EVA2020: Evaluering av fagfornyelsen - Intensjoner, prosesser og praksiser. Sluttrapport fra prosjektet EVA2020*. Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo. https://www.uv.uio.no/forskning/prosjekter/fagfornyelsen-evaluering/publikasjoner/sluttrapport_eva2020.pdf
- Surma, T., Vanhees, C., Wils, M., Nijlunsing, J., Crato, N., Hattie, J., Muijs, D., Rata, E., Wiliam, D. & Kirschner, P. A. (2025). *Developing Curriculum for Deep-thinking. The Knowledge Revival*. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-74661-1>